

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา

พ.ศ. ๒๕๖๑

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๔ และมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ มุ่งเน้นการพัฒนาคนและสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศ มีความพร้อมทางกาย ใจ สติปัญญา และทักษะศตวรรษที่ ๒๑ มีคุณธรรมจริยธรรม เคารพกฎหมาย มีภาวะผู้นำ รู้รักคุณค่าความเป็นไทยและรู้บริบทสากล โดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิต สร้างวิถีการเรียนรู้ของคนไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้สู่การร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

คณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงเห็นสมควรปรับปรุงมาตรฐานการอุดมศึกษาให้สอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ เพื่อใช้เป็นกลไกระดับกระทรวง ระดับคณะกรรมการการอุดมศึกษา และระดับหน่วยงาน ในการส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามหลักการข้างต้น โดยมีการกำกับติดตาม ตรวจสอบ ประเมินและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษาจะครอบคลุมด้านผลลัพธ์ผู้เรียน การวิจัยและนวัตกรรม การบริการวิชาการแก่สังคม ศิลปวัฒนธรรม และความเป็นไทย และการบริหารจัดการ ตามศักยภาพและอัตลักษณ์ของประเภทสถาบัน โดยเน้นความรับผิดชอบต่อสังคมและสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำคัญ คือ การจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษามีคุณลักษณะของคนไทยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑ จึงออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนี้ เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๙

ข้อ ๔ มาตรฐานการอุดมศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐาน ๕ ด้าน ดังนี้

(๑) มาตรฐานที่ ๑ ด้านผลลัพธ์ผู้เรียน

(๑.๑) เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และความรอบรู้ด้านต่าง ๆ ในการสร้างสัมมาอาชีพ ความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเป็นผู้มีคุณธรรม ความเพียร มุ่งมั่น มานะ บากบั่น และยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ

(๑.๒) เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม มีทักษะศตวรรษที่ ๒๑ มีความสามารถในการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาสังคม มีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก สามารถสร้างโอกาสและเพิ่มมูลค่าให้กับตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศ

(๑.๓) เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม ยึดมั่นในความถูกต้อง รู้คุณค่าและรักษาศักดิ์ความเป็นไทย ร่วมมือรวมพลังเพื่อสร้างสรรค์การพัฒนาและเสริมสร้างสันติสุข อย่างยั่งยืนทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และประชาคมโลก

(๒) มาตรฐานที่ ๒ ด้านการวิจัยและนวัตกรรม

สถาบันอุดมศึกษามีผลงานวิจัยที่เป็นการสร้างและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ใหม่ สร้างสรรค์ นวัตกรรมหรือทรัพย์สินทางปัญญา ที่เชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม หรือสิ่งแวดล้อม ตามศักยภาพและอัตลักษณ์ของประเภทสถาบัน มีเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง สถาบันอุดมศึกษา องค์กรภาครัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ ผลงานวิจัยและนวัตกรรมตอบสนอง ยุทธศาสตร์ชาติ ความต้องการจำเป็นของสังคม ชุมชน ภาครัฐและเอกชน และประเทศ ผลลัพธ์ของการวิจัยและนวัตกรรมมีผลกระทบสูงต่อการพัฒนาผู้เรียน การสร้างคุณภาพชีวิต หรือการสร้างโอกาส มูลค่าเพิ่ม และขีดความสามารถของประเทศในการแข่งขันระดับนานาชาติ

(๓) มาตรฐานที่ ๓ ด้านการบริการวิชาการ

สถาบันอุดมศึกษาให้บริการวิชาการเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน และสังคม ตามระดับความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของประเภทสถาบัน โดยมีการบริหารจัดการที่ประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ และมีความโปร่งใส ชัดเจน และตรวจสอบได้ ผลลัพธ์ของการบริการวิชาการนำไปสู่ การเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนของผู้เรียน ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

(๔) มาตรฐานที่ ๔ ด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย

สถาบันอุดมศึกษาจัดการเรียนรู้ การวิจัย หรือการบริการวิชาการซึ่งนำไปสู่การสืบสาน การสร้างความรู้ ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรม การปรับและประยุกต์ใช้ศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทย และต่างประเทศอย่างเหมาะสม ตามศักยภาพและอัตลักษณ์ของประเภทสถาบัน ผลลัพธ์ของการจัดการด้านศิลปวัฒนธรรมทำให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย หรือการสร้างโอกาสและมูลค่าเพิ่ม ให้กับผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

(๕) มาตรฐานที่ ๕ ด้านการบริหารจัดการ

(๕.๑) สถาบันอุดมศึกษามีหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนแบบบูรณาการเพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติและความต้องการที่หลากหลายของประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม สถานประกอบการ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

(๕.๒) สถาบันอุดมศึกษามีการบริหารงานตามพันธกิจและวิสัยทัศน์ของสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนมีการบริหารจัดการบุคลากรและทรัพยากรการเรียนรู้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล คำนึงถึงความหลากหลายและความเป็นอิสระทางวิชาการ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ยืดหยุ่นคล่องตัว โปร่งใสและตรวจสอบได้

(๕.๓) สถาบันอุดมศึกษามีระบบประกันคุณภาพ มีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน และพัฒนาการจัดการศึกษาระดับหลักสูตร คณะ และสถาบันที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการกำกับให้การจัดการศึกษาและการดำเนินงานตามพันธกิจเป็นไปตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานอื่น ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติให้เกิดผล

มาตรฐานที่ ๑ ด้านผลลัพธ์ผู้เรียน

(๑.๑) เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และความรอบรู้ด้านต่างๆ ในการสร้างสัมมาอาชีพ ความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเป็นผู้มีคุณธรรม ความเพียร มุ่งมั่น มานะ บากบั่น และยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ

(๑.๒) เป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม มีทักษะศตวรรษที่ ๒๑ มีความสามารถในการบูรณาการศาสตร์ต่างๆ เพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาสังคม มีคุณลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและของโลก สามารถสร้างโอกาสและเพิ่มมูลค่าให้กับตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศ

(๑.๓) เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม ยึดมั่นในความถูกต้อง รู้คุณค่าและรักความเป็นไทย ร่วมมือร่วมพลังเพื่อสร้างสรรค์การพัฒนาและเสริมสร้างสันติสุขอย่างยั่งยืนทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม และประชาคมโลก

แนวทางการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติให้เกิดผล

๑. สถาบันอุดมศึกษาพึงกำหนดนโยบายและทิศทางการผลิตบัณฑิต/การพัฒนาผู้เรียนให้ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ ความต้องการจำเป็นของสังคม ชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และประเทศ ตามระดับความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของประเภทสถาบัน และตามความได้เปรียบเชิงทรัพยากรและเชิงพื้นที่ของสถาบัน

๒. สถาบันอุดมศึกษาพึงกำหนดนโยบายการจัดการจัดบริการหลักสูตรด้วยรูปแบบที่หลากหลายทั้งแบบให้ปริญญากับแบบไม่ให้ปริญญา เพื่อส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้และการศึกษาตลอดชีวิตของคนไทย หรือผู้สนใจเรียนรู้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีหลักสูตรตามมาตรฐานวิชาชีพ หรือหลักสูตรระยะสั้นที่มีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับการศึกษาระดับอุดมศึกษาแบบบูรณาการซึ่งตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และนำไปประยุกต์ใช้ในสภาพบริบทจริงได้

๓. สถาบันอุดมศึกษาพึงสนับสนุนการจัดทำหลักสูตรแบบบูรณาการศาสตร์ทั้งระดับปริญญาบัณฑิตหรือระดับบัณฑิตศึกษาในแต่ละคณะ/สถาบัน มีการออกแบบหลักสูตรหรือรายวิชาที่ปรับเหมาะกับความต้องการของผู้เรียน มีหลักสูตรหรือรายวิชาที่เป็นความร่วมมือกับสถานประกอบการ/หน่วยงานผู้ใช้บัณฑิต มีรายวิชาที่เชื่อมโยงสาระความรู้ที่เป็นวิทยาการก้าวหน้าและเชื่อมโยงกับการนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง ทุกหลักสูตรต้องมีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้ง ๓ ด้าน ตามวิสัยทัศน์และจุดเน้นของหลักสูตร ได้แก่ การเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง ซึ่งกำหนดในมาตรฐานการอุดมศึกษา

๔. สถาบันอุดมศึกษาพึงส่งเสริมการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้แบบยืดหยุ่นและเหมาะสมกับการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล โดยให้อิสระกับหลักสูตรในการดำเนินการ ทั้งนี้ ให้มีการกำกับติดตามให้ได้คุณภาพทั้งหลักสูตรแบบให้ปริญญาและไม่ให้ปริญญา

สำหรับหลักสูตรแบบให้ปริญญาต้องมีการกำกับติดตามให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติระดับอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาชีพ

๕. สถาบันอุดมศึกษากำกับดูแลให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับที่เกี่ยวข้อง ทั้งการประกันคุณภาพและการพัฒนาคณาจารย์ให้มีคุณภาพทั้งด้านความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาที่รับผิดชอบ สามารถก้าวทันวิทยาการสมัยใหม่ มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ การวิจัยและพัฒนา ศาสตร์ในสาขาวิชาที่รับผิดชอบ รวมทั้งการส่งเสริมและพัฒนาคณาจารย์ให้ร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรม การเรียนรู้ที่แก้ปัญหา/ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

๖. สถาบันอุดมศึกษากำกับดูแลให้ทุกหลักสูตรมีการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่กำหนดในแต่ละหลักสูตรระหว่างการศึกษาแต่ละช่วงเวลาที่เหมาะสม และรายงานการดำเนินการที่เป็นไปตามผลลัพธ์ผู้เรียนทั้ง ๓ ด้าน สำหรับผู้เรียนที่อยู่ในระบบการศึกษาแบบให้ปริญญา

มาตรฐานที่ ๒ ด้านการวิจัยและนวัตกรรม

สถาบันอุดมศึกษามีผลงานวิจัยที่เป็นการสร้างและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ใหม่ สร้างสรรค์ นวัตกรรมหรือทรัพย์สินทางปัญญา ที่เชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม หรือสิ่งแวดล้อม ตามศักยภาพและอัตลักษณ์ของประเภทสถาบัน มีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา องค์กรภาครัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ ผลงานวิจัยและนวัตกรรมตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ ความต้องการจำเป็นของสังคม ชุมชน ภาครัฐและเอกชน และประเทศ ผลลัพธ์ของการวิจัยและนวัตกรรม มีผลกระทบสูงต่อการพัฒนาผู้เรียน การสร้างคุณภาพชีวิต หรือการสร้างโอกาส มูลค่าเพิ่ม และขีดความสามารถของประเทศในการแข่งขันระดับนานาชาติ

แนวทางการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติให้เกิดผล

๑. สถาบันอุดมศึกษาพึงกำหนดนโยบายและทิศทางการวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และเชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม หรือสิ่งแวดล้อม ตามจุดเน้นและอัตลักษณ์ของประเภทของสถาบัน และตามความได้เปรียบเชิงทรัพยากรและเชิงพื้นที่ของสถาบัน

๒. สถาบันอุดมศึกษาพึงส่งเสริมให้เกิดการสร้างงานวิจัย นวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางสังคม ตลอดจนทรัพย์สินทางปัญญา ที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ ความต้องการจำเป็นของสังคม ชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชนและของประเทศ โดยยึดแผนยุทธศาสตร์ชาติเป็นหลัก

๓. สถาบันอุดมศึกษาพึงพัฒนาศักยภาพของคณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาให้มีความสามารถในการสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรม รวมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมการจัดหาแหล่งทุนวิจัย การจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรให้เพียงพอในการสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรม ตลอดจนบูรณาการทรัพยากรเพื่อทำให้งานวิจัยบรรลุเป้าหมายตามความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบในด้านทรัพยากรและในเชิงพื้นที่

๔. สถาบันอุดมศึกษาพึงสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัยและนวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางสังคม กับสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ตลอดจนองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศ โดยผ่านการวิจัย การผลิตบัณฑิต และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกาวิจัย เพื่อการสร้างสรรค์งานวิจัยและนวัตกรรมร่วมกัน

๕. สถาบันอุดมศึกษาพึงส่งเสริมการบูรณาการการวิจัยกับการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยแก่ผู้เรียนที่นำไปสู่การร่วมสร้างสรรค์งานวิจัยและนวัตกรรมให้กับประเทศและในโลกรอนาคต

๖. สถาบันอุดมศึกษาพึงจัดให้มีหน่วยงานและระบบบริหารจัดการงานวิจัย นวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญา ในสถาบันอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักวิจัยและสถาบัน และสามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการและการพัฒนาความเข้มแข็งให้กับชุมชน สังคม ซึ่งนำไปสู่การเสริมสร้างสมรรถนะในการแข่งขันให้กับประเทศ

๗. สถาบันอุดมศึกษากำกับดูแลให้มีการประกันคุณภาพการวิจัยและนวัตกรรมทุกระดับที่เกี่ยวข้องของสถาบัน และการประเมินผลกระทบของผลงานวิจัยและนวัตกรรมของสถาบันอุดมศึกษาที่มีต่อการพัฒนาผู้เรียน การสร้างคุณภาพชีวิต การสร้างโอกาสตลอดจนการสร้างมูลค่าเพิ่ม และการเพิ่มขีดความสามารถของประเทศในการแข่งขันระดับนานาชาติ

มาตรฐานที่ ๓ ด้านการบริการวิชาการ

สถาบันอุดมศึกษาให้บริการวิชาการเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน และสังคม ตามระดับความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของประเภทสถาบัน โดยมีการบริหารจัดการที่ประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ และมีความโปร่งใส ชัดเจน และตรวจสอบได้ ผลลัพธ์ของการบริการวิชาการนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนของผู้เรียน ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

แนวทางการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติให้เกิดผล

๑. สถาบันอุดมศึกษาพึงกำหนดนโยบายและทิศทางการบริการวิชาการเพื่อให้เกิดประโยชน์กับชุมชน สังคม และประเทศ ตามจุดเน้นและอัตลักษณ์ของประเภทของสถาบัน และตามความได้เปรียบเชิงทรัพยากรและเชิงพื้นที่ของสถาบัน ทั้งนี้ ควรให้ความสำคัญกับการบริการวิชาการที่ครอบคลุมทั้งการบริการวิชาการแบบมีรายได้ แบบให้เปล่า หรือแบบไม่หวังผลกำไร มีผลงานบริการวิชาการที่สามารถสร้างคุณค่าที่พิจารณาจากรายได้ และ/หรือ สามารถสร้างคุณค่าที่ไม่เน้นรายได้

๒. สถาบันอุดมศึกษาพึงกำกับดูแลกระบวนการให้บริการวิชาการที่มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่ตอบสนองและสร้างประโยชน์แก่ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของสถาบัน

๓. สถาบันอุดมศึกษาพึงประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา องค์กรภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ทางด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านเกี่ยวกับท้องถิ่น ชุมชน วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม อาชีพ เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง คุณภาพชีวิตหรือสุขภาพที่ดี โดยมีการติดตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

๔. สถาบันอุดมศึกษาพึงส่งเสริมการบริหารหรือการจัดทำหลักสูตรที่บูรณาการการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของสังคม และเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม รวมทั้ง การส่งเสริมการเผยแพร่การบริการวิชาการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบ

๕. สถาบันอุดมศึกษากำกับดูแลให้มีการประกันคุณภาพการบริการวิชาการ และมีการกำกับติดตามผลการให้บริการวิชาการอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ ๔ ด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งในพันธกิจสำคัญของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษามีการจัดการเรียนรู้ การวิจัย หรือการบริการวิชาการซึ่งนำไปสู่การสืบสาน การสร้าง ความรู้ ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรม การปรับและประยุกต์ใช้ศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทยและต่างประเทศ อย่างเหมาะสม ตามศักยภาพและอัตลักษณ์ของประเภทสถาบัน ผลลัพธ์ของการจัดการด้าน ศิลปวัฒนธรรมทำให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย หรือการสร้างโอกาสและมูลค่าเพิ่มให้กับผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติอย่างยั่งยืน

แนวทางการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติให้เกิดผล

๑. สถาบันอุดมศึกษาพึงกำหนดนโยบายและทิศทางการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และความเป็นไทย เพื่อการธำรงรักษา สืบสาน ศิลปวัฒนธรรมไทย หรือการพัฒนาต่อยอดและสร้างคุณค่า ใหม่ ตามจุดเน้นและอัตลักษณ์ของสถาบัน

๒. สถาบันอุดมศึกษาพึงส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้อง โดยบูรณาการสาระ ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของ ท้องถิ่นและของชาติ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ สร้างความตื่นตัว ความภูมิใจในความเป็นไทย ความ เข้าใจในจุดร่วมบนความแตกต่างของวัฒนธรรมที่หลากหลายทั้งของไทยและต่างประเทศอย่างสร้างสรรค์

๓. สถาบันอุดมศึกษาพึงส่งเสริมการจัดระบบการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเสริมสร้างศักยภาพด้าน ศิลปวัฒนธรรมของผู้เรียน โดยออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการใช้ฐานความรู้ และระบบความคิด ในลักษณะสหวิทยาการ อาทิ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ผสมผสานกับทักษะทางศิลปะ ระบบการเรียนรู้เชิงบูรณา การ การหล่อหลอมทักษะการเรียนรู้ และความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ใน วิชาชีพและเป็นทักษะชีวิตต่อไป

๔. สถาบันอุดมศึกษาพึงส่งเสริมการจัดบริการทางวิชาการ โครงการหรือกิจกรรมที่เป็นการสืบ สาน ถิ่นทอดประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมของประเทศไทยตามอัตลักษณ์ของชุมชน ท้องถิ่น เพื่อให้ ผู้ใช้บริการได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้และการประพฤติตนให้เหมาะสม เกิดสุนทรียทางศิลปวัฒนธรรม ความรักและภูมิใจในความเป็นไทย

๕. สถาบันอุดมศึกษาพึงมีฐานข้อมูลหรือการบริการ หรือแหล่งการเรียนรู้ทางด้าน ศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ เพื่อให้บุคคลทั่วไปมาใช้บริการได้ และเป็นฐานรากที่เข้มแข็งในสังคม ท่ามกลางวัฒนธรรมที่หลากหลาย สร้างจุดยืนทางวัฒนธรรมให้กับประเทศ

๖. สถาบันอุดมศึกษาพึงสนับสนุนให้มีงานวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม ตลอดจนส่งเสริมเครือข่าย ความร่วมมือระหว่างสถาบันทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ หรือความเป็น ไทย ที่เหมาะสมและสอดคล้องจุดเน้นและอัตลักษณ์ของประเภทของสถาบัน และตามความได้เปรียบเชิง ทรัพยากรและเชิงพื้นที่ของสถาบัน

๗. สถาบันอุดมศึกษากำกับดูแลให้มีการประกันคุณภาพด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย และมีการกำกับติดตามผลการดำเนินการด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย อย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง

๘. สถาบันอุดมศึกษาที่มีอัตลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม พึงส่งเสริมการจัดทำหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ชุมชน สังคม ในด้านศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ เพื่อให้สามารถ สร้างโอกาส มูลค่าเพิ่ม โดยนำจุดเด่นของอัตลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ขนบธรรมเนียมและจารีต ประเพณี มาสร้างคุณค่าใหม่หรือความได้เปรียบเชิงแข่งขันให้กับประเทศบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจ

สร้างสรรค์จากศิลปวัฒนธรรม สามารถประยุกต์และผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับสังคมโลกสมัยใหม่

มาตรฐานที่ ๕ ด้านบริหารจัดการ

(๕.๑) สถาบันอุดมศึกษามีหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนแบบบูรณาการ เพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ และความต้องการที่หลากหลายของประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม สถานประกอบการ ทั่วภาครัฐและภาคเอกชน

(๕.๒) สถาบันอุดมศึกษามีการบริหารงานตามพันธกิจและวิสัยทัศน์ของสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนมีการบริหารจัดการบุคลากรและทรัพยากรการเรียนรู้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล คำนึงถึงความหลากหลายและความเป็นอิสระทางวิชาการ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ยืดหยุ่นคล่องตัว โปร่งใส และตรวจสอบได้

(๕.๓) สถาบันอุดมศึกษามีระบบประกันคุณภาพ มีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน และพัฒนาการจัดการศึกษาระดับหลักสูตร คณะ และสถาบันที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และมีการกำกับให้การจัดการศึกษาและการดำเนินงานตามพันธกิจเป็นไปตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่องสอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานอื่นๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

แนวทางการนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติให้เกิดผล

1. สถาบันอุดมศึกษาพึงกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย และแผนกลยุทธ์ เพื่อเสริมสร้างความสำเร็จได้เปรียบเชิงกลยุทธ์และโอกาสเชิงกลยุทธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานตามพันธกิจด้านการผลิตบัณฑิต/การพัฒนาผู้เรียน ด้านการวิจัยและนวัตกรรม ด้านการบริการวิชาการ และด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย โดยมีการกำหนดตัวบ่งชี้ที่สำคัญ และมีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การดำเนินงาน การประกันคุณภาพ และการประเมินผลลัพธ์เพื่อให้มั่นใจว่าผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

2. สถาบันอุดมศึกษาพึงถ่ายทอดวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย และแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติทั้งระยะสั้น ระยะยาว แก่บุคลากร ผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ รวมทั้งจัดสรรบุคลากร ทรัพยากรงบประมาณ และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้การดำเนินงานบรรลุตามพันธกิจ มีการปรับปรุงการดำเนินงานให้มีผลลัพธ์ที่โดดเด่น

3. สถาบันอุดมศึกษามีกระบวนการรับฟังและสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อค้นหาความต้องการและข้อกำหนดด้านหลักสูตรและการบริการวิชาการ รวมถึงค้นหาโอกาสในการสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรม โดยนำมาผนวกกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ตลอดจนความรู้ความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของสถาบัน เพื่อสามารถนำไปพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ตลอดจนออกแบบการเรียนรู้ การบริการวิชาการ และการสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรม แบบบูรณาการที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ

4. สถาบันอุดมศึกษาพึงมีระบบพัฒนาและบริหารบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ สามารถสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมและบรรยากาศของการทำงานที่เกื้อหนุนการนำศักยภาพของบุคลากรมาใช้ อย่างเต็มที่ ทำให้บุคลากรมีความผูกพันและทุ่มเทกับเป้าหมายขององค์กร มีความมั่นคงในอาชีพ

สถาบันอุดมศึกษาพึงมีระบบบริหารขีดความสามารถและบริหารอัตรากำลัง เพื่อนำศักยภาพของบุคลากรมาใช้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ทำให้การทำงานของสถาบันอุดมศึกษาประสบความสำเร็จ มีผลการดำเนินงานที่เป็นไปตามเป้าหมายหรือสูงกว่าเป้าหมาย

5. สถาบันอุดมศึกษาพึงกำหนดแนวทางหรือวิธีการที่สะท้อนถึงการส่งเสริมให้เกิดธรรมาภิบาล รวมทั้งส่งเสริมการกำกับดูแลอย่างมีความรับผิดชอบ ในประเด็นสำคัญ ได้แก่ ภาวะรับผิดชอบในการกระทำของคณะผู้บริหาร ภาวะรับผิดชอบต่อกลยุทธ์ที่กำหนด ภาวะรับผิดชอบด้านการเงิน ความโปร่งใสในการดำเนินการ การสรรหากรรมการในระดับต่างๆ ของสถาบัน รวมถึงกรรมการสภาสถาบัน และนโยบายในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการสภาสถาบัน การตรวจสอบภายในและภายนอกที่เป็นอิสระและมีประสิทธิผล การกำกับดูแลการสรรหาตำแหน่งผู้นำระดับสูงอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ

6. สถาบันอุดมศึกษาพึงส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการดำเนินงานให้มีความคล่องตัวในทุกพันธกิจ มีการจัดระบบรวบรวม วิเคราะห์ และจัดการข้อมูลที่เหมาะสมในทุกระดับและทุกส่วนงาน เพื่อใช้ในการวางแผนดำเนินงาน การวัดวิเคราะห์ผลลัพธ์ ตลอดจนการทบทวนและปรับปรุงการดำเนินงาน รวมถึงใช้ในการบริหารความเสี่ยงโดยรวมของสถาบันอุดมศึกษา

7. สถาบันอุดมศึกษาพึงใช้ประโยชน์จากข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบเพื่อมั่นใจว่าผลลัพธ์การดำเนินงานของสถาบันตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกได้อย่างดีเทียบกับสถาบันอื่นๆ ที่มีจุดเน้นอย่างเดียวกัน ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อสร้างความเป็นเลิศทั้งด้านการบริหารจัดการ หลักสูตร การวิจัยและนวัตกรรม การบริการวิชาการ และด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย

8. สถาบันอุดมศึกษามีระบบประกันคุณภาพที่รับประกันความสำเร็จตามมาตรฐานการอุดมศึกษาทั้ง 5 ด้าน และเป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานอื่นๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ตลอดจนมีการนำผลการประกันคุณภาพไปทบทวนเพื่อปรับแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและรองรับโลกในอนาคต

สถาบันอุดมศึกษามีการติดตามรายงานผลลัพธ์รวมทั้งการปรับปรุงผลการดำเนินงานในด้านที่สำคัญ ได้แก่

(๑) ผลลัพธ์ด้านผู้เรียน ด้านการวิจัยและนวัตกรรม ด้านการบริการวิชาการ ด้านศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย และผลลัพธ์ตามพันธกิจที่สำคัญอื่นๆ ของสถาบัน

(๒) ผลลัพธ์ด้านระบบปฏิบัติการ ทั้งด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และผลิตภาพซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนวิธีคิด ปรับวิธีทำงาน เพื่อผลลัพธ์ที่ดีกว่า

(๓) ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ทั้งด้านอัตรากำลังและขีดความสามารถของบุคลากร ด้านบรรยากาศการทำงาน ด้านความผูกพันของบุคลากร ด้านพัฒนาบุคลากร ฯลฯ

(๔) ผลลัพธ์ด้านการนำองค์กรและการกำกับดูแล ทั้งผลลัพธ์ด้านการสื่อสารและสร้างความผูกพันกับบุคลากร ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ด้านประพฤติกปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม ฯลฯ

9. สถานสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการตามภาระหน้าที่ที่กำหนดในกฎหมายอย่างครบถ้วน มีการกำกับดูแลให้การดำเนินงานทุกพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษามีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษาทั้ง 5 ด้าน กำกับดูแลให้การดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานอื่นๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ตลอดจนกำกับดูแลให้การดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาและของสถานบันมีธรรมาภิบาล
